

Ziua Națională a României oglindită în literatură

Amintiri despre Unirea de la Alba Iulia

de Lucian Blaga

”La Alba Iulia, nu mi-am putut face loc în sala Adunării. Lionel, care era în delegație, a intrat. Am renunțat c-o strângere de inimă și mă consolam cu speranța că voi afla de la fratele meu cuvânt despre toate. Aveam, în schimb, avantajul de a putea colinda din loc în loc, toată ziua, pe câmpul unde se aduna poporul. Era o roire de necrezut. Pe câmp se înălțau, ici-colo, tribunele de unde oratorii vorbeau nației. Pe vremea aceea nu erau microfoane, încât oratorii, cu glas prea mic pentru atâta lume, treceau pentru multiplicarea ecoului de la o tribună la alta. În ziua aceea am cunoscut ce înseamnă entuziasmul național, sincer, spontan, irezistibil, organic, masiv. Era ceva ce te făcea să uiți totul, chiar și stângăcia și totala lipsă de rutină a oratorilor de la tribună. Seara, în timp ce ne întorceam, cu aceeași trăsură la Sebeș, atât eu, cât și fratele meu, ne simțeam purtați de conștiința că «pusesem temeiurile unui alt Timp», cu toate că n-am făcut decât să «participăm» tăcuți și insignifianți, la un act ce se realiza prin puterea destinului. Faptul de la răscrucea zilei, cu țări și atmosfera sa, ne comunica o conștiință istorică. Când am trecut prin Lancrăm, satul natal, drumul ne ducea pe lângă cimitirul unde, lângă biserică, tata își dormea somnul dub rădăcinile plopilor. Zgomotul roților pătrundea, desigur, până la el și-i cutremura oasele. «Ah, dacă ar ști tata ce s-a întâmplat!», zic eu fratelui meu, întorcând capul spre crucea din cimitir. Și, cât a ținut drumul prin sat, n-am mai scos un cuvânt, nici eu, nici Lionel. O emoție ne strânsese gâtul ca o mână, care încetul cu încetul se înmuia, după ce voise să ne sufoce. În sat, dintr-o curte, neașteptat, în noapte, un strigăt de copil: «Trăiască România dodoloață!»”

Din volumul , *Hronicul și cântecul vârstelor*, 1965, p.231-232

ȚARĂ
de Lucian Blaga

Pe dealuri se-nalță solare
podgorii albastre și sonde.
Râuri spre alte seminții
duc slava bucatelor blonde.

Țara și-a-mpins hotarele
toate până la cer.
Pajuri rotesc – minutare în veșnicul ceas –
peste câmp și oier.

Fluturând în veșminte
de culoarea șofranului,
ard fetele verii ca steaguri
în vântul și-n râsetul anului.

Treceți batalioane române Carpații

Versiunea originală- autor necunoscut

Treceți batalioane române, Carpații
La arme cu frunze și flori
V-așteaptă izbânda, v-așteaptă și frații
Cu inima la trecători

Ardealul, Ardealul, Ardealul ne cheamă
Nădejdea e numai la noi
Sărută-ți copile părinții și frații
Și-apoi să mergem la război

'Nainte! 'Nainte cu sabia-n mână,
Hotarul nedrept să-l zdrobim
Să trecem Carpații, ne trebuie Ardealul
De-o fi să ne-ngropăm de vii.

Treceți batalioane române Carpații

Versiunea actuală completată de poetul Adrian Păunescu

Un cântec istoric ne-aduce aminte

Că frații în veci vor fi frați!!

Un cântec de luptă bătrân ca Unirea
Voi compatrioți ascultați:

Treceți batalioane române Carpații
La arme cu frunze și flori,
V-așteaptă izbânda, v-așteaptă și frații
Cu inima la trecători.

Ardealul, Ardealul, Ardealul ne cheamă
Nădejdea e numai la noi!
Sărută-ți copile părintii și frații
Și-apoi să mergem la război

'Nainte, 'nainte spre Marea Unire,
Hotarul nedrept să-l zdrobim.
Să trecem Carpații, ne trebuie Ardealul
De-o fi să ne-ngropăm de vii.

Nu săbii făcură Unirea, ci inimi!
Spre Alba cu toții mergeam;
Toți oamenii țării semnau întregirea
Voința întregului neam

Cu toții eram regimente române
Moldova, Muntenia, Ardeal
Fireasca unire cu patria mamă
Ne-a fost cel mai drept ideal

Aceasta-i povestea Ardealului nostru
Și-a neamului nostru viteaz,
Istoria-ntreagă cu lupte și jertfe
Trăiește-n unirea de azi!

Dreptatea și pacea veghează Carpații
Și țara e frunze și flori,
A noastră izbânda, ai noștri sunt frații;
Trăiască în veci trei culori!

Vrem liniște-n țară și pace în lume,
Dar dacă-ar veni vreun blestem,
Carpații și frații sări-vor ca unul

Urmând comandantul suprem!

Treceți batalioane române Carpații
La arme cu frunze și flori,
V-așteaptă izbânda, v-așteaptă și frații
Cu inima la trecători.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Trece%C8%9Bi_batalioane_rom%C3%A2ne_Carpa%C8%9Bii

ȚĂRII MELE

De Vasile Voiculescu

Deprins de veci cu nori și vijelie
Stă pururi trainic muntele de stâncă.
Ce-i pasă lui că-n aspra-i temelie
Șivoaie rod și ape iuți mănâncă!

Știți voi ce fac în cremenea bătrână
Atâtea ploi, cu munca lor grozavă?
O spală doar de clisă și țărână,
Dar lasă-ntreg străvechiul cheag de lavă.

În van puhoiul spumegă și crește
Scobind prăpăstii fără de hotare:
Pe cât la poale râpa s-adâncește,
Pe-atât se-nalță muntele mai tare.

– O, țara mea, tu, culme-ncremenită,
De-atâta sânge roasă și brăzdată,
Azi din adâncuri, grea și neclintită,
Te-nalți în slăvi mai sus ca niciodată!

O, ȚARĂ
De Vasile Voiculescu

Acolo-n văi, pe Prahova – bogata –
Pe Jiu, pe Olt, pe Argeș și Buzău,

Pe Bărăgan, în care spicu-i gata,
În București... pe-ntreg cuprinsul tău,

E numai jale, capete plecate,
Ochi stinși, ce cată pururi în pământ,
Sunt buze mute, brațe ferecate,
Și oase, oase fără de mormânt!...

Noi știm de-aici prăpastia durerii
În care zaci... Așteaptă, că venim,
Tu nu cunoști izvoarele puterii
În care azi din nou ne plămădim.

E dorul tău, atâta ne mai ține...
De la Oituz, din Putna și Siret
Bat toate inimile pentru tine...
Dușmanii înșiși te aud încet...

Așteaptă-ne... nimic n-o să rămână!...
De-ar fi să trecem toți prin foc și iad,
Ca David lua-vom praștia în mână
Și vom zdrobi de veci pe Goliad!

Răzbunători ne vom întoarce iară,
Cum ne-am legat cu aspru jurământ...
Și vom cădea la sânul tău, o, țară,
Cum cazi, plângând, pe lespezi de mormânt.

ARDEALUL

De Emil Isac

Ardealul este fântână de aur,

Ardealul este mătase.
Ardealul este lacrimi pe pâne,
Ardealul este dulce ca mierea.
Ardealul este ciobanul cu câne.
Ardealul este al copiilor balaur.

Ardealul este apa care curge.

Ardealul este și foc și sânge.
Ardealul este mama ce plânge,
Ardealul este copilul ce zâmbește
Și floarea ce crește.

El este visul fără deșteptare.
Nemărginit îi este hotarul.
Ardealul este Isus și Calvarul,
Ardealul este lanțul ce se sfarmă,
El este a păsărilor larmă,
Este sânul de mamă și oțelul tare,
Este flutur alb și Muntele Mare.

Ardealule, Ardealule, Ardealule,
Orice plâns și cântec din tine pornește.
Ardealule, frumosule, mai frumos ești
Ca Luceafărul din lumile cerești.
Tu m-ai învățat să plâng și să cânt,

Ești fântână de aur
Și de aur ai găleată,
Și piatra ta noaptea scânteiază
Și veșnicia te-a luat în pază.
Al meu ești, al nostru ești,
Povestea cea mai frumoasă dintre povești.

GINTA LATINĂ

De Ioan Alexandru

Și sare e-n Moldova și turme și oloi
Și-n codri urși și vii nenumărate
Și râurile vin spre Miazăzi
Și lasă-n urmă țara de bucate

Grâu și secară și mălai și orz
Și floarea-soarelui și pe coline
E-atâta aur în livezi vărsat
C-abia-l pot toamna crengile susține

Și cânepă-i destulă și in pentru cămăși

La pruncii mulți în fiecare casă
Și moldovenii-s oameni răbdători
Cu ochii blânzi și fața cuvioasă

Căci în Carpați prin sihle și poieni
Și prin păduri până la marea roată
I-a tot lucrat prin miile de ani
Icoana-nțelepciunii preacurată

Și-n jurul ei a înflorit un schit
Și crinu-a dat în turn de mănăstire
Și clopotul a uns dintre țărani
Mereu un domn curat întru mărire

Și veacurile-n matcă i-a păstrat
Și au crescut și țara este plină
De-o seminție dreaptă pe pământ
Ce ține-aprinsă candela latină

Patrie și patriotism
Barbu Ștefănescu – Delavrancea

"Patria este înlăuntrul nostru și o ducem cu noi peste țări și peste mări, și numai când suntem departe și în singurătate ne trec fiori amintindu-ne de unde ne-am rupt, și nu găsim mângâiere decât în restriște și în lacrimi. Patria nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci numai pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri."

"chestiunea națională cuprinde în ea speranțele, iluziile și visele noastre, nu de un an, nu de un secol, ci de o indefinită durată și de o înălțime de la care pururea ne vom inspira. Când aceste aparențe, iluziuni și vise vor pieri, istoria noastră se va încheia ca a tuturor popoarelor care nu mai există".

"Eu nu pot să uit că sunt copilul țaranului clăcaș împroprietărit la '64. Nu pot să uit ceea ce am învățat de la cei mai mari dascăli ai mei, de la părinți: basmele, cântecele, obiceiurile, limba aceasta, comoara de limbă unde se găsesc bogățiile cu duiumul, în care mi-am spus durerea și dorul și am încercat să mă apropiu de un ideal ce s-a depărtat treptat cu pașii făcuți înspre dânsul. Străbunii mei se pierd în haosul iobagilor, suferind cu ceilalți țărani deopotrivă lipsa, foamea și năvălirile. Sunt al țaranilor! Îi iubesc fatal. De ei mă leagă suferințele moșilor și strămoșilor

mei. În mine se adună suferințele veacurilor trecute și ies la iveală și le dau în clipa aceasta graiul pe care li-l pot da“.

Patrie și patriotism – Conferință ținută de B. Șt. Delavrancea , 1915

**Articolul “Au venit ardelenii”
de Ion Minulescu,**

în care este adresat un vibrant salut voluntarilor de peste munți veniți în Moldova (1917, iunie, 7 Iași)

Bine ați venit fraților...

Vă așteptam cu nerăbdare pentru că știam că oricâte piedici v-ar fi semănat în cale soarta vitregă care ne desparte de atâta amar de vreme, odată și odată tot aveți să veniți.

Ați venit să luptați români alături de români pentru apărarea și mărirea patriei, care mâine va fi deopotrivă și a noastră și a voastră. Ați venit să dovediți dușmanilor neamului nostru că românii de pretutindeni nu sunt călăuziți decât de idealul reîntregirii lor naționale. ^aî în clipa mare și istorică, când democrația mondială proclamă dreptul popoarelor de a-și hotărî soarta ele însele, ați venit să arătați lumii, care de trei ani de zile vă vede luptând pentru alții, că românii de sub sceptrul habsburgilor se rânduiesc de bună voie sub steagul României libere, singurul pentru care înțeleg să lupte și să moară de azi înainte.

Fie ca voința voastră să se împlinească cât mai curând. Fie ca aci, la Iași, în vechea capitală a Moldovei, unde s-a plămădit prima înfrățire românească, sau colo, pe front, în mijlocul fraților care vă așteaptă cu brațele deschise, prezența voastră să simbolizeze înfăptuirea evenimentului pe care viitorul nu ni-l mai poate ascunde, iar primul pas făcut în tovărășia voastră peste Carpați să pecetluiască pentru totdeauna hrisovul definitiv al întregirii neamului românesc.

Vă salutăm dar cu sufletul înflăcărat de emoția momentelor unice, de majestatea cărora nu se pot pătrunde decât frații de sânge. Vă salutăm cu entuziasmul deplinei încrederi în ziua de mâine și vă urăm izbândă pe drumul pe care voi îl cunoașteți mai bine decât noi, pe drumul Carpaților românești.

Voi sunteți crainicii. Grosul oastei vă urmează însă. Voi purtați numai vestea cea bună. Ei vor aduce înfăptuirea ei.

(“România”, Organ al apărării naționale, din 7 iunie 1917, p.1)

Cântec
De George Coșbuc

Ti-ai mânat prin veacuri turmele pe plai,
Din stejarul Romei tu mlădită ruptă,
Si-ti cântai amarul din caval si nai.
Dar cumplit tu fost-ai când te-au dus în luptă
Stefan si Mihai.

Când ti-or pune piedici dusmanii să cazi
Spada ta să fie si de-acum, române,
Fulger care-aprinde, vânt ce rupe brazi,
Si te-ncrede-a pururi că vei fi si mâine
Tare cum esti azi.

Sus ridică fruntea, vrednice popor!
Câti vorbim o limbă si purtăm un nume,
Toti s-avem o tintă si un singur dor -
Mândru să se nalte peste toate-n lume
Steagul tricolor!

Două volume omagiale:

Nicolae Iorga, *Regele Ferdinand și Regina Maria. Cu prilejul încoronării*,
București 1923

<https://mnuai.ro/exponatului-lunii-ianuarie-doua-volume-omagiale-nicolae-iorga-regele-ferdinand-si-regina-maria-cu-prilejul-incoronarii-bucuresti-1923/>

Incoronarea de la Alba Iulia

<https://muzeulvirtual.ro/portfolio-item/incoronarea-de-la-alba/>